

PERSUASIO X.

„ **C**olossensibus per Tychicum & Onesimum
 „ scribens Paulus, in recessu epistolæ addit:
 „ *Salutat vos Aristarchus concaptivus meus, & Mar-*
 „ *cus consobrinus Barnabæ, & Jesus, qui dicitur*
 „ *Justus, qui sunt ex circumcissione; hi soli sunt*
 „ *adjutores mei in regno Dei, qui mihi fuerunt sola-*
 „ *tio: Salutat vos Epaphras qui vester est, servus*
 „ *Jesu Christi: Salutat vos Lucas medicus charissi-*
 „ *mus & Demas. Vide quam omnes nominatim*
 „ *enumeret, qui ei aderant, & cooperatores ejus*
 „ *erant in regno Dei. Hæc est Ecclesia Christi.*
 „ *Gregorius enim, inquit; sæpe in sacro eloquio re-*
 „ *gnum calorum, præsentis temporis Ecclesia dicitur.*
 „ *Et Christus apud Lucam. Regnum Dei, inquit,*
 „ *intra vos est. Quas ob res Paulus dicit: Hi soli*
 „ *sunt adjutores mei in regno Dei. Quid ergo Pe-*
 „ *trus? numquid tamquam veteranus quidam ac*
 „ *emeritus miles in otium se receperat, ut non*
 „ *pro*

καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου :
 omnis Judæa, & omnis regio
 circa Jordanem ad Joannem
 confluisse dicitur; & in Actis
 Apostolorum cap. II. vers. 5.
 die Pentecostes viri religiosi
 Jerosolymis convenisse dicun-
 tur ἀπὸ πάντων ἔθνων ex omni
 natione. Scilicet usitatissima
 est hæc loquendi ratio in sacris
 litteris non solum novi, sed
 etiam veteris Testamenti, ubi
 sæpe כל CHOL omnis ponitur
 pro רב רב RAB sive RABIM

plerisque, quemadmodum ex
 collatione variorum locorum
 vet. Test. ostendimus in secun-
 do volumine nostrarum Con-
 cordantiarum Biblicarum seu
 Lexici Linguae Sanctæ. Quin-
 immo & apud Judæos, & apud
 Græcos, & apud Latinos, &
 apud gentes quascumque fre-
 quens, ut adhuc est, semper
 fuisse videtur ea ἑπερβολῆ, ita
 ut, vel Juris ἀξιωμα sit: Omnes
 videntur facere, quod facit ma-
 jor pars.

„ pro virili evangelicas adjuvaret partes, coope-
 „ ratorque in regno Christi non fieret? quod de
 „ Petro sentire horret animus: proinde non te ha-
 „ buit tunc Roma Petre: nam si fuisses Romæ &
 „ Paulum eundem Christum prædicantem non
 „ juveris, ejus jam factionis fuisses Apostolus,
 „ quæ non Christum ædificaret, sed destrueret ac
 „ demoliretur: omne enim regnum (Christo di-
 „ cente) in se divisum desolabitur, ac domus supra
 „ domum corruet „.

DISSUASIO.

HÆC persuasio, eadem omnino, quam supra
 attulimus responsione dissuadetur, Petrum
 scilicet per hæc tempora Romæ non fuisse. Qua in
 re cum persuasore ipso consentimus, tunc Petrum
 non fuisse Romæ (39).

I 4 PER-

(39) Præterea quis non vi-
 det, verbis illis a persuasore
 allatis epistolæ ad Colossenses:
Salutat vos Aristarchus conca-
pivus meus, & Marcus conso-
brinus Barnabæ &c. & Jesus,
qui dicitur Justus &c. hi soli
sunt adjutores mei in Regno Dei,
 de suis tantummodo domesti-
 cis adjutoribus loqui S. Pau-
 lum, quales erant Aristarchus,
 Marcus, & Jesus qui dicebatur
 Justus, prout etiam capite IV.
 vers. I. epistolæ secundæ ad
 Timotheum, quum dixit: *Lu-*
cas est mecum solus, de disci-
 pulis, & quidem domesticis

si bique ministrantibus accipias
 volo; neque enim credibile
 est, quod Romani fideles, quo-
 rum fides & charitas toto orbe
 erat celeberrima, D. Paulum
 omnes destituerint. Petrus au-
 tem nequitiam Paulo subsi-
 diarius erat, ut ita dicam,
 miles, in antiqui serpentis ty-
 rannide verbo vite evertenda,
 sed Coapostolus, illi in aucto-
 ritate æqualis non solum, sed
 ex parte quoque major, ut
 pote qui unicus totius Eccle-
 siæ Rector & Caput. Adde,
 quod neque τὸ ἡσολι, adeo
 stricte accipi debet, quasi re-
 liquos

PERSUASIO XI.

„ **O**nesimus, quem Phrygem genere quidam
 „ fuisse putant, Philemonis Colossæi ser-
 „ vus, compilatis rebus quibusdam ipsius, Romam
 „ fugiens venerat, illicque Paulo de Christo con-
 „ cionante audito, Christi nominis factus est can-
 „ didatus ac baptisate in Christicolarum con-
 „ sot-

liquos omnes penitus exclu-
 dat, sed idem sibi vult ac *hi*
fere soli; plures etenim, quam
 illos tres Aristarchum, Mar-
 cum, & Jesum Romæ Chri-
 stum sincero cordis affectu an-
 nuntiasse, ex ipsius Pauli ad
 Romanos & Philippenses epi-
 stolis facile colligitur. Pro-
 fecto Lucas, & Epaphras, &
 Timotheus, qui tunc Romæ
 degebant, nullo pacto ab eo-
 rum numero excludendi sunt,
 qui Paulo adjumento essent &
 solatio; eos enim hac eadem
 epistola ad Colossenses hono-
 re prosequitur, cum Timo-
 theum sibi collegam assumat
 in salutatione, qua orditur
 epistolam, Lucam vero *cha-*
riſſimum vocet *cap. ult. vers. 14.*
 & Epaphram *servum Jesu Chri-*
ſti appellet, *ibid. vers. 12.*
 Sunt autem quidam sacrorum
 Bibliorum interpretes, qui ex
 eo quod Aristarchus, Marcus,
 & Jesus Judæi essent *hi soli*
 ad Judæos tantum pertinere
 sibi suadeant. Tirinus textum

interpretatur: „ *Hi soli*: ex
 „ vestratibus & Asiaticis, qui
 „ mihi ministrare solent &
 „ adjuvare in regno Dei,
 „ idest in prædicatione Evan-
 „ gelii, & propagatione re-
 „ gni Dei, præsentia sua, &
 „ nomine vestro mihi fuerunt
 „ solatio „. Verum ab iis,
 quæ dicta sunt, discedamus
 non est opus: „ *Hi soli*, in-
 „ quit Estius, quidam re-
 „ stringunt ad Judæos, quod
 „ non est necesse: nam sen-
 „ sus hic esse videtur, hos
 „ solos habeo cooperatores ad
 „ promovendum regnum Dei,
 „ quod est Ecclesia Christi;
 „ tales, inquit, qui mihi in
 „ carcere constituto solatium
 „ attulerint. Ubi tacite con-
 „ queritur de paucitate ope-
 „ rariorum, qui in eo mune-
 „ re sincere versarentur, ut
 „ hæc sententia congruat cum
 „ ejusdem Apostoli querela
 „ Philipp. primo, de paucis
 „ Fratribus sincere Christum
 „ annuntiantibus „.

„ fortium adscitus. Porro nequid labis, pristinae
 „ scelestæ vitæ in eo remaneret, conscientiam
 „ Apostolo aperuit, & injuriam quam Domino
 „ suo intulit, rebus quibusdam illius surreptis,
 „ confessus est. Quem Paulus, quia nimium ada-
 „ marat, non sibi temperare potuit, quin protin-
 „ nus benigno ac scito epistolio eum Philemoni
 „ reconciliaſset, hanc sibi injuriam in Philemonem
 „ benemeritus donari postulans, & si quid damni
 „ in re pecuniaria, aut alia quavis, Onesimi pro-
 „ fugio acceperit, pro eo se vadem ponens, om-
 „ niaque se depensurum ejus loco promittens, &
 „ in epistolii principio Philemonem, Apphiam
 „ uxorem ipsius, & Archippum Colossensis Eccle-
 „ siæ Episcopum salutans, quo id facilius, pro
 „ quo interpellaverat, ut sensit Chrysoſtomus, im-
 „ petraret, Timothei nomen adjungit, dicens:
 „ *Paulus servus Christi Jesu, & Timotheus frater*
 „ *Philemoni, &c.* Cur hic Petri nomen in saluta-
 „ tione Paulus supprimit, si Timothei apposuit,
 „ qui facilius tam magni Evangelici præconis au-
 „ thoritate motus, offensam forte Onesimo con-
 „ donasset? Proh pudet me tot sæculorum, qui-
 „ bus Paulinæ litteræ tineis corrosæ, situ, ac pæ-
 „ dore foedatæ intra angulos delituerant, passim-
 „ que ab omnibus negligebantur, quarum lectio
 „ tot erroribus, ne in Ecclesia subnascerentur,
 „ vel sola occurrere potuerit. Quid enim tam
 „ manifeste ostendere potuit, Petrum Romæ non
 „ fuisse, quam hæc ad Philemonem epistola, a
 „ Roma per Onesimum transmissa? Sed numquid
 „ forte Philemonem, & Presbyterum Colossensem
 „ Archippum, nomine Petri salvere jubet Apo-
 „ stolus? Ad finem epistolæ properemus. *Salviant*
 „ *16*

„ te Epaphras, inquit, concaptivus meus, Marcus,
 „ Aristarchus, Demas, & Lucas adjutores mei. O
 „ infelicem Petrum, si tum Romæ fuerat, & Pau-
 „ lum in hoc honestissimo destituit negotio „.

DISSUASIO.

Petrum toto eo tempore, quo Paulus Romæ in domo conducta Verbum Dei libere prædicavit, quoque eas ad Philemonem aliosque litteras dedit, jam supra dedimus, ab Urbe abfuisse, ut mirum non sit, si in epistolis ab Apostolo Romæ conscriptis, nulla prorsus de Petro mentio habeatur. Et sane quisquis observavit, quanta diligentia Paulus suam tueri studeat auctoritatem, is facile perspiciet, quod neque etiam repugnaret, Petrum Romæ tunc fuisse, & tamen Paulum nullam ejus omnino mentionem fecisse. Quoties enim ad Ephesios litteras mittit, semel scilicet ad ipsam Ecclesiam, & bis ad Timotheum eo loci commorantem, & nihilominus Joannis Apostoli, qui tunc erat Ephesiorum Episcopus nusquam meminit? Et rursus ex Italia scribens ad Hebræos, Jacobi tamen Hierosolymitanorum Episcopi nullam omnino mentionem facit. Sed & ad Ephesios cum scriberet e Roma, quemadmodum ante diximus, ne verbo quidem Timothei meminit, qui tunc Ephesi erat. Ceterum cum neque tanti fuisset ea res, quam Paulus ab ipso Philemone postularat, neque satis apparet, quam Petrus cum Philemone consuetudinem ante habuisset, nullam video rationem, qua Petri nomen in ea epistola debuisset adjungi (40).

Ine-

(40) Ad hæc Timotheum Apostolus in principio Epistolæ ad Philemonem nominatim memorat, (quod fit etiam in epi-

Inepte igitur heic Persuasor exclamat, inquiens: *Proh pudet me tot seculorum, quibus Paulina littera, tineis corrosa, situ ac padore sedata, intra angulos delituerant, passimque ab omnibus negligebantur, quarum lectio tot erroribus ne in Ecclesia subnascerentur vel sola occurrere potuerit: quasi non essent prisca illi Theologi in his epistolis pervolutandis diu noctuque versati, Origenes, Tertullianus, Athanasius, Chrysostomus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, & ceteri Græci Latinique scriptores, quorum nemo ita oculus fuit, ut hunc errorem deprehendere potuerit, quem jam si Deo placet reperit Persuasor. Quod si lectio, sola causa fuit, cur ille his erroribus potuisset occurrere, mirum quam ratione tot tamque præclara ingenia nulla in re magis, quam in Pauli epistolis exercitata usque adeo cæcutierint, ut ea videre*

non

epistolis ad Philippenses & Colossenses) non autem S. Petrum, quia Timotheus socius erat sibi charissimus, notus Philemoni, & Philippensibus, & Colossensibus, ut ipse erat; & inter suos adjutores, D. Petrum non recenset, quia discipulos suos tantummodo hoc nomine honestat, non autem Apostolos ceteros, quorum unusquisque etiam unam eandemque docebat fidem, peculiare tamen veluti agmen ducebat discipulorum, qui sibi præsto essent in itineribus, & una Christi legem eas gentes edocerent, quas præcipue instituere unicuique obtigerat.

Huic autem animadversioni, si illud quoque addere velimus, quod superius etiam observavimus, scilicet S. Petrum Romæ Episcopatum ita gessisse, ut diversas tamen in regiones, Apostolico, quoungebatur, ac totius Ecclesiæ capitis munere interim discurreret, quemadmodum fecisse & cum in Judæa degeret, Apostolicorum Actorum scriptor D. Lucas cap. ix. v. 32. memoriæ prodidit; nemo non videt, quam falsum sit & insulsum, Romano D. Petri itineri & Episcopatu sacrarum Litterarum auctoritatem opponere.

non potuerint, quæ nunc tam acute detegit Persuasor, tot scilicet locis Paulinis repugnare, Petrum Romæ fuisse.

PERSUASIO XII.

„ **P**eracto jam dicto biennio, multisque Romæ
 „ ad fidem Christi conversis, ac epistolis hinc
 „ inde per Ecclesias transmissis, tandem Paulum in
 „ libertatem asseruit Nero, e compedibusque di-
 „ mittere fecit, quod ipsemet ad Timotheum te-
 „ statur Paulus, dicens: *Liberatus sum de ore Leo-*
 „ *nis*. Captivitas etenim hæc intra hoc quinquen-
 „ nium fuerat, de quo Trajanum Imperatorem,
 „ Sex. Aurelius Victor dicere solitum memorat,
 „ procul distant cuncti principes a Neronis quin-
 „ quennio. Adeo enim comis, benignus, affabi-
 „ lis, & modestus quinque primis sui imperii annis
 „ Nero fuerat, ut de eo Tranquillus scribens, a
 „ pietate hunc imperii exordia fecisse dixerit, &
 „ tantum aberat, ut infra hoc quinquennium Nero
 „ morti devoveret quempiam, ut moleste & indi-
 „ gnanter eis, qui mortis sententiam in aliquem pro-
 „ nunciaverint, pro consuetudine subscribere etiam
 „ fuerit solitus. Nam semel admonitus, ut in sup-
 „ plicio cujusdam capite damnati, ex more sub-
 „ scriberet, *quam vellem*, inquit, *nescire litteras*.
 „ Hic igitur pro sua erga omnes benevolentia,
 „ Paulum tunc temporis dimisit liberum: reliquis
 „ autem novem Imperii sui annis, in omnem lu-
 „ xum, turpitudinem, truculentiam adeo se ef-
 „ fudit, ut impietate omnes facile scelestissimos
 „ etiam homines superasset: quamvis Josephus li-
 „ bro Antiquitatum xx. cap. vi. nimis incertam de
 „ Ne-

„ Nerone esse historiam tradat. Dicit namque:
 „ *multi de Nerone historiam conscripserunt, quorum*
 „ *quidam pro gratia beneficiorum ejus, neglexere ve-*
 „ *ritatem, alii vero propter odium & ejus inimi-*
 „ *citias, sic imprudenter mendaciis involuti sunt, ut*
 „ *aperta reprehensione sint digni*. Ideo sæviente jam
 „ Nerone, ac Tyranno, non Imperatore existente,
 „ post decennium iterum Paulus in vincula rela-
 „ plus est, & pejus quam unquam antea ab eo ha-
 „ bitus. Unde epistolam illam, quæ ad Timo-
 „ theum habetur alteram scribens (a) prioris capti-
 „ vitatis meminit his ferme verbis. *In prima mea*
 „ *defensione nemo mihi assistit, sed omnes me dereli-*
 „ *querunt: non illis imputetur. Dominus autem mihi*
 „ *assistit, & confortavit me, ut per me prædicatio*
 „ *impleatur, & audiant omnes gentes, & liberatus*
 „ *sum ex ore leonis*. Ubi tunc Petrus fuisse censен-
 „ dus est? Romæ revera non fuit: alioqui Paulo
 „ causam pro capite apud Neronis tribunalia pero-
 „ ranti, & sese defendenti eum non adfuisse, ini-
 „ quum prorsus fuisset. Quem si ex industria quo-
 „ que dereliquerit, nulla excusatione deinceps di-
 „ gnus haberetur. Ego tamen millies tollerabilius
 „ judico, Petrum numquam Romæ fuisse credere,
 „ quam hanc calumniam, quod Paulum destituis-
 „ set, in tam sublimem Apostolum reiicere.

DISSUASIO.

„ **Q**UO tempore Paulus Romam ab Hispaniis &
 „ aliis Occidentis partibus reversus fuerit (si
 „ modo illuc profectus est) scriptores non
 „ adeo constanter affirmant, ut tutum sit quidpiam
 „ cer-

(a) Vide quæ de hac epist. habentur inferius in nota 44.

certum asserere. Conjecturis tamen assequimur circiter postremum Neronis annum id accidisse (41). Prima autem Pauli defensio eo tempore contigit, ut ipsemet Persuasor affirmat, quo primum ex Judæa Romam deductus est. Cum autem dixerimus ea tempestate abfuisse Petrum, supervacaneum est quærere, cur Paulo coram Nerone non affuerit (42).

PERSUASIO XIII.

„ **N**otum est, Lucam Evangelistam, & Apostolicarum actionum historiographum, in-
 „ divulsam totius peregrinationis Paulinæ fuisse so-
 „ cium, quem ille filii semper dilexit loco, hono-
 „ rificamque ejus mentionem plerisque facit in lo-
 „ cis, dicens, *illius maximam laudem in Evange-*
 „ *lio fuisse*. Nam cum omnes etiam a Paulo defe-

(41) Nos tamen in Annali-
 bus SS. Apostolorum, quos
 huic volumini adjecimus anno
 Neronis XI. sive æræ vulg. LXIV.
 Paulum Mileto Romam denuo
 profectum fuisse, statuimus,
 eundemque primum ex Judæa
 ad Urbem deductum fuisse an-
 no Christi LVI. Neronis secun-
 do, quo S. Petrus alias regio-
 nes & præcipue extremas Oc-
 cidentis partes Evangelii luce
 perlustraturus, Lino Roma-
 nam Ecclesiam administran-
 dam tradidit, hoc est suum
 Romæ Vicarium constituit. Vi-
 de eosdem Annales ad an. 56.
 57. & 64.

(42) Præterea si adductum a
 Persuasore locum epistolæ se-
 cundæ ad Timotheum cap. IV.
 v. 16. *In prima mea defensione*
nemo mihi adsuit, sed omnes
me dereliquerunt, diligentius
considerare velimus, facile ap-
parebit quod omnes id ipsum ibi
significare, ac plurimi. Quis
enim sibi suadeat a Luca fami-
liari suo, de quo in eadem epi-
stola scribit: Lucas est mecum
solus, desertum fuisse? Hinc
optime S. Hieronymus in com-
ment. in Epist. ad Ephes. I.
Quia a pluribus sit desertus,
inquit, ab omnibus, id est a
maxima parte desertum se esse
 con-

„ cerint, hic solus numquam ei non adhærebat,
 „ non minis, non vinculis, non sexcentis pertur-
 „ bationibus perterritus, cujus historia ad hæc us-
 „ que tempora, quibus Paulus vincus e Hieroso-
 „ lymis Romam perductus, ibique in conducto a
 „ milite custoditus est, pervenit; veluti ejus rei
 „ capite ultimo copiose meminit; quomodo vide-
 „ licet Paulus Romam perductus fuerit; quomodo
 „ fratres, qui eo tempore Romæ fuerant, ad Appii
 „ forum ei obviam venerint; quomodo trium die-
 „ rum spatio evoluto, Judæos ad se accitos habue-
 „ rit; quomodo colloquutus cum eis fuerit; quo-
 „ modo eos confutaverit, & singula ordinatim
 „ prosequitur: Nullam tamen alicubi mentionem
 „ de Petro facit, an vel alloquio Paulum aliquando
 „ dignatus fuisset toto hoc biennio, vel quid re-
 „ rum Petrus Romæ fecerit interim, dum Paulus
 „ verbum Dei ardentissime illic tum prædicasset.
 „ Et tamen tunc temporis hanc historiam fuisse
 „ scriptam creditur, quando Paulo Romæ in ca-
 „ tenis degenti, ille intrepide ministraverat: qui
 „ usque adeo Pauli studiosus fuerat, ut quicquid ha-

„ ste-
 „ conqueritur. Quin etiam præ-
 „ termittendum non est, san-
 „ ctum Apostolum de iis loqui,
 „ qui eum apud Cæsarem juvare
 „ quum potuissent, vulgarium
 „ amicorum more, qui sereno
 „ vitæ tempore præsto sunt, si-
 „ mul atque hiemem fortunæ vi-
 „ derint devolant omnes, metu
 „ Tyranni ab eo defecerant.
 „ Quamobrem egregie profe-
 „ cto latinus interpret verbum
 „ συμπαραγενετο, quo aptissime D.
 „ Paulus illud exprimit, quo

caruit, amicorum patrocini-
 „ nium, verbo *adsuit* reddidit,
 „ ut ex Guilielmi Budæi Com-
 „ ment. Linguae Græcæ col. 60.
 „ apparet. Nam ut observavit
 „ etiam ad Terentium Donatus,
 „ *adesse dicuntur amici, aut ad-*
 „ *vocati, in foro periclitantibus.*
 „ Certum est autem pro Paulo,
 „ nihil potuisse agere apud Cæ-
 „ sarem Petrum, si Romæ fuisset.
 „ qui Cæsari non minus ac Pau-
 „ lus ipse erat invisus.